

Dnr KS 2018/218

§ 108 Genomlysning av folkhälsoarbetet i Haninge kommun

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-03-21, § 55, om inrättandet av en hållbarhetsberedning med två uppdrag, varav det ena var att det under mandatperioden görs en genomlysning av folkhälsoarbetet i kommunen. Ärendet har beretts av hållbarhetsberedningen. Beredningen har haft sex möten där uppdraget har behandlats.

Syftet med uppdraget har varit att ge en nulägesbeskrivning av kommunens insatser med bäring på folkhälsa samt att göra en kartläggning av hälsoläget i befolkningen för en sammantagen analys. Uppdraget har resulterat i en rapport som vidare är tänkt att utgöra ett beslutsunderlag för ett fortsatt utvecklande av kommunens folkhälsoarbete. Rapporten är framtagen av konsultbolaget Ramböll. För uppdraget har statistik i form av register och enkätdata samlats in och dokumentstudier genomförts. Ramböll har även intervjuat nyckelpersoner från förvaltningar och bolag och sammanställt intervjuerna.

Rapporten visar att den självskattade hälsan i befolkningen är hög i jämförelse med övriga kommuner i landet. Ohälsotalen och sjuktalen ligger i nivå med övriga kommuner. Positivt utmärkande för den självskattade hälsan är tillgången till grönområden och parker, medan rökning, stillasittande fritid och trygghet är negativt utmärkande.

Rapporten visar att det pågår många insatser i kommunen med bäring på hälsan i befolkningen, att de många gånger är med främjande avsikt och att de kan kategoriseras i att vara riktade till människors levnadsförhållanden och levnadsvanor. Samtidigt pekar genomlysningen på att det saknas ett helhetsperspektiv i kommunen kring folkhälsofrågorna, att det finns en otydlighet när det gäller uppdrag och en efterfrågan på bättre samverkan och ett samlat och tydligare grepp kring frågorna. Rapporten lyfter att det

finns utrymme att utveckla kunskapen om folkhälsoarbetet i kommunen och att kvantitativa data med fördel kan användas som beslutsunderlag.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har tagit del av hållbarhetsberedningens synpunkter på rapporten och med det som utgångspunkt format förslag till inriktning på ett fortsatt utvecklingsarbete kring folkhälsa och sociala dimensionen av hållbar utveckling.

Hållbarhetsberedningens synpunkter

Beredningen konstaterar att en stor del av folkhälsoarbetet direkt styrs via mål och budget eftersom det inte finns något samlat styrdokument. Det innebär att styrningen är vag och på en översiktlig nivå. Beredningen saknar en mer detaljerad bild av vilka insatser som redan görs för att kunna prioritera kommande insatser men kan samtidigt konstatera att en stor del av kommunens folkhälsoarbete genomförs av utbildnings-

förvaltningen, socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Beredningen anser att rapporten skulle kunna verka som ett första underlag för att fortsätta klargöra uppdrag, struktur och systematik i folkhälsoarbetet och att detta kan kopplas till jämlik hälsa och socialt hållbar utveckling.

Flertalet ämnesområden med hemvist i sociala dimensionen

Förvaltningen konstaterar att det finns flertalet olika uppdrag och pågående verksamheter i kommunens olika förvaltningar och bolag som har det gemensamma syftet att bidra till Haninge kommun och dess invånares välbefinnande och livskvalitet.

Kommunstyrelseförvaltningen stämmer in i hållbarhetsberedningens synpunkter och anser att rapporten kan användas som ett underlag för ett fortsatt utredningsarbete med bäring på ett förbättrat folkhälsoarbete utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv. Särskilt viktigt blir också att ta fasta på rapportens rekommendationer vad gäller att utveckla samverkansformer och ett mer sammanhållet och systematiskt uppföljnings- och analysarbete.

Koppla folkhälsa till jämlik hälsa och socialt hållbar utveckling

Utifrån kommunstyrelseförvaltningens övergripande ansvar att

samordna och utveckla den sociala hållbarheten i Haninge kommun framgår det i mål och budget vikten av att folkhälsoarbetet bör stärkas, att trygghetsfrågor bör prioriteras och att arbetet med kommunens barnrättsarbete bör intensifieras. Kommunens arbete utifrån den nationella minoritetspolitiken, framtagande av en Haningemodell för nyanländas etablering i samhället, beredningen för mänskliga rättigheters verksamhet, en kommunövergripande struktur för tillgänglighetsfrågor och olika arbetsskapande insatser är ytterligare exempel på områden som har sin hemvist i den sociala dimensionen av hållbar utveckling.

Klargöra uppdrag med tyngd på struktur och systematik

Rapportens slutsatser anger att det bedrivs ett kunskapsbaserat folkhälsoarbete utifrån beprövade metoder och systematik men att arbetet i förvaltningar och bolag i stor utsträckning bedrivs i stuprör och sällan är sammanhållet och strategiskt. Några exempel på befintliga verksamhetsområden som bedrivs systematiskt med vetenskaplig förankring är socialförvaltningens ANDT-S arbete, kultur- och fritidsförvaltningens insatser för ökad fysisk aktivitet och äldreförvaltningens förebyggande insatser för ökad livskvalitet för kommunens seniorer. Haninge kommuns förvaltningar och bolag bedriver både främjande och förebyggande insatser utifrån respektive verksamhetsområden med den gemensamma nämnaren och målgruppen kommunens invånare, men utan en strategisk övergripande röd tråd. Haninge kommuns folkhälsoarbete skulle stärkas av ett mer samlat helhetsgrepp utifrån ansatsen jämlik hälsa och social hållbarhet, ett övergripande styrprogram som utgår från kommunens mål och prioriteringar och tar hänsyn till förvaltningarnas och bolagens olika verksamhetsområden. Det lyfts också fram behovet att utveckla samverkansformer och ett systematiskt uppföljnings- och analysarbete på ett samlat och tvärsektoriellt vis. En utvecklad samverkan och arbetsmetodik kan borge för ett mer effektivt och måluppfyllt arbete.

Ett kommunövergripande och sammanhållet ramverk

Ovanstående leder fram till att förvaltningen ser ett behov av att förtydliga ramarna för arbetet med sociala frågor i bred mening. Det skulle kunna handla om ett program som anger den ambition och vilja som kommunen har för den sociala utvecklingen (alternativt livskvalitet i kommunen) på längre sikt men som också

möjliggör kraftsamling på kortare sikt inom utpekade fokusområden.

Underlag för beslut

- Genomlysning av folkhälsoarbetet i Haninge kommun

Överläggningar i kommunalrådsberedningen

Alexandra Anstrell (M), Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Rapporten godkänns.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

1. Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att, i samarbete med övriga förvaltningar och bolag, återkomma med förslag till ett utvecklat hållbarhetsarbete med fokus folkhälsa.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Rapporten godkänns.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

1. Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att, i samarbete med övriga förvaltningar och bolag, återkomma med förslag till ett utvecklat hållbarhetsarbete med fokus folkhälsa.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: Samtliga förvaltningar och bolag, Berit Pettersson,
Jessica Tanzilli

